

SAİT FAİK

ABASİYANIK

Alemdağ'da
Var Bir Yılan

SAİT FAİK ABASIYANIK
ALEMDAĞ'DA
VAR BİR YILAN

Can Modern

Alemdağ'da Var Bir Yılan, Sait Faik Abasıyanık

© 2025, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Varlık Yayınları, 1954

Can Yayınları'nda 1. basım: Ocak 2025, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Abdullah Ezik

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Yıldız Mücellit Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. A.Ş.

Maltepe Mah., Gümüşsuyu Cad., Dalgıç Çarşısı, No:3/4

Zeytinburnu/İstanbul, Tel: (212) 613 17 33 Fax: (212) 5013117

Sertifika No: 4605

ISBN 978-975-07-6503-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

SAİT FAİK ABASIYANIK
ALEMDAĞ'DA
VAR BİR YILAN

ÖYKÜ

♥can

Sait Faik Abasıyanık'ın Can Yayınları'ndaki diğerk kitapları:

Son Kuşlar, 2025

Semaver, 2025

Seçme Hikâyeler, 2025

SAİT FAİK ABASIYANIK, 1906'da, Adapazarı'nda doğdu. Çocukluk ve ilköğrenlik yılları babasının işi ve savaş yılları dolayısıyla farklı şehirlerde geçti. 1928'de Bursa Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydoldu ancak eğitimi tamamlamadı. Babası Mehmet Faik Bey tarafından ekonomi eğitimi alması için Lozan'a gönderildi. Üniversite hayatına Grenoble'da devam etmek istedi ancak çok geçmeden bu kararından vazgeçti. 1934'te babası tarafından yeniden Türkiye'ye çağrıldı. İlk kitabı *Semaver*, 1938'de yayımlandı. Öykü, roman, deneme gibi farklı türlerde eserler kaleme aldı. Edebiyatımızın özellikle öykü türündeki en önemli yazarlarından biri olan Sait Faik Abasıyanık 1954'te İstanbul'da öldü.

İçindekiler

Kendi Burcunda Bir Yazar: Sait Faik Abasıyanık	11
Öyle Bir Hikâye	19
Yalnızlığın Yarattığı İnsan	29
Alemdağ'da Var Bir Yılan	39
Panco'nun Rüyası	45
Melâhat Heykeli	51
Yani Usta	57
İki Kişiyi Bir Hikâye	61
Rıza Milyon-Er	71
Sarmaşıklı Ev	79
Eftalikus'un Kahvesi	87
Hişt, Hişt!	93
Dülger Balığının Ölümü	97
Kafa ve Şişe	103
Çarşıya İnemem	109
Dolapdere	117
Bir Hastalık	121
Yılan Uykusu	129

Kendi Burcunda Bir Yazar: Sait Faik Abasıyanık

Modern Türk edebiyatının öncü yazarlarından biri olan Sait Faik Abasıyanık, 18 Kasım 1906'da Adapazarı'nda dünyaya gelir. Babası Adapazarı belediye başkanlığı da yapmış olan, bölgenin tanınmış ticaret erbabından Mehmet Faik Bey, annesi ise yine aynı şehrin ileri gelenlerinden Hacı Rıza Efendi'nin kızı Makbule Hanım'dır. Gerek Birinci Dünya Savaşı'nın zorlu koşulları gerekse babasının ticaretle uğraşması nedeniyle sık sık farklı bölgelere göç eden aile, nihayetinde 1924 yılında İstanbul'a yerleşmiş, Sait Faik de yaşamını İstanbul'da sürdürmeye başlamıştır.

1924 yılında ailesinin İstanbul'a yerleşmesiyle İstanbul Erkek Lisesi'ne kaydolan Sait Faik, çok geçmeden yönetimle yaşadığı sorunlar nedeniyle okuldan uzaklaştırılır ve eğitimine Bursa Erkek Lisesi'nde devam eder. İlk öyküsü "İpekli Mendil"i de bu yıllarda bir edebiyat dersinde ödev olarak kaleme alır. Öykü, yıllar sonra *Varlık* dergisinin 15 Nisan 1934 tarihli 19. sayısında yayımlanır.

1928 yılında lise eğitimini tamamlayan Sait Faik, önce İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne kaydolur ancak buradaki eğitimini yarım bırakarak okuldan ayrılır. Yayımlanan ilk yazısı "Uçurtmalar" bu süreçte, 9 Aralık 1929'da *Milliyet* gazetesinde okurla buluşur.

Sait Faik'in üniversite eğitimi almasını isteyen Mehmet Faik Bey, kardeşi Ahmet Faik Bey'le oğlunu Lozan'a gönderir

(1930). Burada ekonomi eğitimi alması beklenen Sait Faik, bir süre sonra İsviçre'den sıkılır ve Fransa'ya geçer. Uzun bir süre Paris, Marsilya ve Grenoble gibi Fransız şehirlerinde bulunan ve son olarak Grenoble'a yerleşen Sait Faik, Fransız edebiyatıyla yakından ilgilenmeye başlar, vaktinin büyük bir bölümünü kitap okuyarak geçirir. Bu yıllar, ona ilerleyen yıllarda yapacağı çevirilere dair de yol gösterici olur. Oğlunun üniversite eğitimini yarım bırakmasından rahatsız olan Mehmet Faik Bey, 1934 yılında kendisini yeniden İstanbul'a çağırır.

Babası tarafından sürekli ticaretle uğraşması için teşvik edilen Sait Faik, 1936 yılında Odunkapı'da bir zahire dükkânı açar ancak işlerin iyi gitmemesinden ötürü bu yer kısa bir süre sonra kapanır. Nihayetinde yine babası tarafından serbest bırakılan Sait Faik, yavaş yavaş bir süredir üzerinde çalıştığı öykü kitabına odaklanır. Uzun bir uğraşın ardından Sait Faik'in ilk kitabı *Semaver*, aynı yıl Remzi Kitabevi tarafından yayımlanır. 1938 yılında babasının vefatının ardından ise artık yeni bir dönem başlar. Tamamen serbest, hiçbir yükümlülüğü olmayan, dilediği gibi hareket alanına sahip bir Sait Faik söz konusudur.

Mehmet Faik Bey'in vefatının ardından aile işlerini devam ettiremeyeceği anlaşılan Sait Faik, geçimini kendisine miras kalan mülklerden gelen parayla karşılar. Annesi Makbule Hanım, bu zorlu yıllarda kendisinin en büyük destekçisi olur. Artık aile, kışları Kırağı Sokak'taki evlerinde, yazları ise Burgazada'daki köşkte geçirmeye başlar. Böylelikle Sait Faik için artık sadece okuma ve yazma edimleri ön plandadır.

Milliyet, *Kurun*, *Varlık*, *Yürüyüş* gibi çeşitli gazete ve dergilerde peşi sıra öyküleri yer alan Sait Faik, giderek kendisinden daha sık söz ettirmeye başlar. Yazdıkları kadar hakkında yazılanlar da ona olan ilgiyi artırır. 1936'da *Semaver*, 1939'da *Sarnıç*, 1940'ta *Şahmerdan*, 1944'te *Medarı Maişet Motoru* yayımlanır. Bu kitapları ilerleyen yıllarda *Lüzumsuz Adam* (1948), *Mahalle Kahvesi* (1950), *Havada Bulut* (1951), *Kumpanya* (1951), *Havuz Başı* (1952), *Son Kuşlar* (1952), *Kayıp*

Aranıyor (1953), *Şimdi Sevişme Vakti* (1953), *Alemdağ'da Var Bir Yılan* (1954), *Az Şekerli* (1954) gibi kitaplar takip eder.

1942 yılında kısa bir dönem *Haber* gazetesinde muhabir olarak çalışan Sait Faik, sık sık adliyeleri ziyaret eder ve mahkeme salonlarında tanıklık ettiği olayları haberleştirir. Bu yazılar Sait Faik'in vefatının ardından 1956 yılında *Mahkeme Kapısı* adıyla kitaplaştırılır. Benzer şekilde *Tüneldeki Çocuk* (1955), *Müthiş Bir Tren* (1981), *Karganı Bağışla* (2003) gibi kitaplarda Sait Faik'in gazete ve dergilerde kalmış metinleri, çeşitli çeviri ve yazıları derlenerek bir araya getirilir.

1940'lı yıllarda peş peşe öykü kitaplarını yayımlayan ve vaktinin büyük bir bölümünü yakın dost çevresiyle geçiren Sait Faik Abasıyanık, 1945'ten itibaren çeşitli sağlık sorunlarıyla yüzleşmeye başlar. Doktoru ve arkadaşı Fikret Ürgüp, Sait Faik'i bu süreçte ilk muayene eden isimlerden olur. 1948'de siroz teşhisi konur ve artık sıkı bir diyet yapması konusunda uyarılır. 1951 yılında ailesiyle birlikte Samet Ağaoğlu'nun desteği, özel doktoru Kazım İsmail Gürkan'ın tavsiyesiyle tedavi için Paris'e gider ancak birkaç gün sonra bu fikrinden vazgeçerek Türkiye'ye döner. Ailesinden ve dostlarından uzak bir yerde, bir hastane odasında tek başına ölme fikri onda büyük bir korkuya neden olur. Bundan sonraki süreçte bir yandan hastalığıyla mücadele ederken diğer yandan yazmayı sürdürür. 5 Mayıs 1954'te yemek borusunda meydana gelen kanama nedeniyle hastaneye kaldırılır. 11 Mayıs 1954'te vefat eden Sait Faik Abasıyanık, ertesi gün Zincirlikuyu Mezarlığı'na defnedilir.

Kendisine ait özel, derinlikli, ayrıksı bir kurmaca dünyası geliştirebilmiş özel yazarlardan olan Sait Faik Abasıyanık, birçok kuşağı derinden etkilemiş, özellikle de öykü türünde büyük bir devrim yapmıştır. Samipaşazade Sezai, Halid Ziya (Uşaklıgil), Ömer Seyfettin, Refik Halit (Karay), Yakup Kadri (Karaosmanoğlu) gibi isimlerin ardından Sait Faik, Türk öykücülüğünü bambaşka bir hatta sürüklemiş, kendisinden sonra gelenler için yeni imkân ve yolların da önünü açmıştır.

İlk kitabı *Semaver*'den itibaren öykülerinin merkezine "küçük insan"ı yerleştiren Sait Faik Abasıyanık, karakterlerine büyük bir sevgiyle yaklaşırken yalnızlık, bir başınalık, aylıklık, hayat karşısında mücadele gibi birçok farklı izleğin peşinden gider. 1930'larda başlayıp 1950'lerin ortasına dek devam eden bu serüvende yazar, küçük insanı anlatmaktan hiçbir zaman geri durmamakla beraber öykücülüğünü giderek farklı noktalara/hatlara doğru genişletir. Dolayısıyla *Semaver*'den *Az Şekerli*'ye giden yolun hem çok çetrefilli hem de çok katmanlı olduğu dile getirilebilir.

Semaver, *Sarnıç* ve *Şahmerdan* gibi kitaplarında emekçilerin mücadelelerine odaklanan Sait Faik, çoğunluğu Bursa ve Adapazarı'nda geçen bu öykülerinde bir yandan dönemin ruhunu takip eder, diğer yandan kendi öykücülüğünü belirleyecek esas meselelere odaklanır. Bu öykülerde toplum, hiçbir zaman geriye itilmez ve metinler, belirli noktalarda toplumsal yaşamın izini sürer. Bir yandan hayat gairesi içinde mücadelesinden geri durmayan işçiler anlatılır, diğer yandan onların yaşadıkları üzerinden toplumun içinde bulunduğu durumun panoraması çizilir. Böylelikle insan, zaman ve mekân olgusu yavaş yavaş iç içe geçmeye başlar ve toplum, tüm bu koşul ve meseleleri kuşatan başat izleklerden biri olur.

Gözlem, tanıklık ettiği olayları yazma, bir parçası olduğu toplulukların izini sürme, Sait Faik öykücülüğünün en temel özelliklerinden biridir. Bütün bir yazın serüveni boyunca bu düsturundan vazgeçmeyen Sait Faik, öykülerini çoğunlukla bildiği coğrafyalarda kurgular (önce Bursa ve Adapazarı, ardından Fransa, nihayetinde İstanbul ve Burgazada). Öte yandan yazar, kendi dönemini yazmaktan, çevresinde gözlemlediği meseleleri işlemekten de geri durmaz. Onun için birçok şey kendi dünyasından ve gördüklerinden ibarettir. İnsan, bildiğiyle hareket eder ve Sait Faik öykücülüğünün ana hattı bu düstur üzerine kuruludur.

İstanbul ve Burgazada, Sait Faik öykücülüğündeki en başat öge olarak kabul edilebilir. Özellikle de 1945 sonrası öykülerinde yüzünü tamamen adaya çeviren Sait Faik, güne-

şin altında suya açılan balıkçıların, kır kahvesinde pinekle-yen işsizlerin, kumsalda uzanan genç kızların, sokakta koşuş-turan çocukların, sokak sokak dolanan seyyar satıcıların, gü-nübirlilik ada ziyaretçilerinin peşinden gider ve öykülerini onlar üzerinden şekillendirir. Adada geçen uzun aylar, veri-mini böyle verir.

Lüzumsuz Adam, Havada Bulut, Havuz Başı, Son Kuşlar gibi kitaplarında Sait Faik, yüzünü yine adaya, küçük insana, onun kendine özgü dertlerine çevirmekle beraber meseleleri-ni giderek çeşitlendirir. Bir yandan toplumun içerisinde bu-lunduğu açmazlar ve bunun bireye yansımaları, diğer yandan kişinin tüm zorluklara rağmen hayata tutunma mücadelesi yavaş yavaş daha da görünür olur. Tüm o öykülere sızan başı-boşlar, bir köşede pinekleyenler, aylaklar artık dünyaya başka başka açılardan bakmaya başlar. Toplum, aile, tabiat gibi bir-çok unsur, artık küçük insan için bir çatışma alanı olarak be-lirir. Tüm o aylaklıklar artık başka başka anlamlara gelmekte-dir. Kendi arzularının peşinden gitmek isteyen insan, birta-kım sorunlarla yüzleşmek zorunda olduğunun farkında, bi-lincindedir.

Lüzumsuz Adam'la başlayan yeni yolculuğunda yazar, birlikte hareket ettiği "ben anlatıcı"yla sürekli olarak bir yürü-me, dolanma hali içerisinde. Kırlar, bahçeler, sahiller, tren istasyonları, caddeler onun için yürünmesi, hikâye aranması, göz atılması gereken uğrak noktalarıdır. Anlatıcı/yazar, orada gördüklerini, işittiklerini, haberdar olduklarını kayda geçirme düşüncesiyle hareket eder ve bu yeni öyküler, küçük insanın ne derece çetrefilli sorunlarla yüzleştiğini görünür kılar. Ben-zer şekilde duygu ve duygulanımlar da daha baskın bir şekilde ön plana çıkar. Anlatıcı, hikâyesine yer verdiği karakterlere büyük bir sevgi ve anlayışla yaklaşmaya çalışırken onlardan yana tavır almaktan da geri durmaz. *Havada Bulut, Havuz Başı, Son Kuşlar* gibi kitaplarda da bu anlayış devam eder ve zamanla Sait Faik öykücülüğünü belirleyen temel başlıklar-dan biri haline gelir.

İşte karşı karşıyasın. Haydi bakalım. Söyle söyleyeceğini. De diyeceğini. Dinler de. Tatlı tatlı dinler de. Sevgiden söz aç. Ne çıkar; o seni anlarsa değil, sen onu anlarsan bir şeyler olacak. İşte karşı karşıyasın. Birdenbire kalkar, dudaklarından öpebilirsin. Gözlerini kapar. Ne güzel gözlerini kapar. Belki de seni görmemek içindir. Sen de kaparsın gözlerini. Belki de onu görmemek içindir. Ne sen onu ne o seni anlıyor. Belki anlamak ikinizin de işine gelmiyor. “Tanı, tanı, kendini tanı.” İşe başla bir kere bu yönden. Sonra onu da anlayacaksın.

Sait Faik Abasıyanık kendine özgü yalın ve akıcı öykülerinde okuru şaşırtan, insanı ve doğayı bütün içtenliğiyle anlatmaktan geri durmayan, her şeyin merkezine insan sevgisini koyan bir yazar. “Kökü kendinden olan” bir yazar olarak Abasıyanık, cumhuriyet dönemi edebiyatımızda bir mihenk noktası olarak belirirken çağdaş öykücülüğümüzün de temellerini atar.

Sait Faik Abasıyanık,
öykücülüğümüzün en özgün
ve ayrıksı seslerinden...

#insanmanzaraları #küçükinsan #şehir #bilinçdışı #içdünya #çağrışım

